

25. februar 2021

Samlenotat vedrørende de sager inden for Forsvarsministeriets ansvarsområde, der forventes behandlet på den uformelle videokonference for EU's justits- og indenrigsministre den 11.-12. marts 2021

Forslag til direktiv om kritiske enheders modstandsdygtighed. S. 2

(KOM (2020) 829 endelig)

= Politisk drøftelse

1. FORSLAG TIL DIREKTIV OM KRITISKE ENHEDERS MODSTANDSDYGTIGHED (KOM (2020) 829 ENDELIG)

25. februar 2021

Nyt notat.

Forslaget er ikke omfattet af retsforbeholdet.

KOM(2020) 819 endelig

1. Resumé

Sagen er på dagsordenen for den uformelle videokonference for indenrigsministre den 12. marts 2021 med henblik på politisk drøftelse.

Europa-Kommissionen (Kommissionen) har den 16. december 2020 fremsat forslag til direktiv om kritiske enheders modstandsdygtighed (KOM(2020) 829 final). Forslaget er modtaget i dansk sprogversion den 9. februar 2021.

Forslaget (CER-direktivet) bygger på og ophæver det nuværende direktiv 2008/114/EF af 8. december 2008 om europæisk kritisk infrastruktur (ECI-direktivet). Kommissionen har fremsat forslaget bl.a. på baggrund af en evaluering af ECI-direktivet, der bl.a. viste, at vilkårene for arbejdet med kritisk infrastruktur har ændret sig væsentligt siden 2008.

Forslaget udgør en betydelig ændring i forhold til ECI-direktivet, både i forhold til dækningsområdet og i de forpligtelser, som pålægges medlemsstaterne, og de enheder, der udpeges som kritiske.

CER-direktivet vil dække 10 sektorer: Energi, transport, bankvæsen, finansmarkedsinfrastruktur, sundhed, drikkevand, spildevand, digital infrastruktur, offentlig forvaltning og rummet. Medlemsstaterne vil dertil bl.a. blive pålagt at udarbejde en national strategi for kritisk infrastruktur og udarbejde nationale risikovurderinger. Ud fra risikovurderingen skal medlemsstaterne identificere kritiske enheder (f.eks. virksomheder eller offentlige myndigheder) bl.a. ved hjælp af EU-fælles kriterier. Endeligt pålægges det de kritiske enheder at implementere visse tekniske og organisatoriske tiltag, som medlemsstaterne gennem kompetente myndigheder skal føre tilsyn med. Kritiske enheder af særlig europæisk betydning vil være underlagt specifikt tilsyn fra Kommissionen.

Regeringen ser overordnet positivt på forslaget og ønsket om at højne sikkerheden. Udvidelsen af direktivets dækningsområde, stærkere og mere ensartede krav samt tilsynet hermed må forventes at styrke

risikobevidstheden og beredskabsplanlægningen hos de aktører, der driver kritisk infrastruktur. Regeringen ser endvidere positivt på, at forslaget lægger op til en risikobaseret tilgang, hvor de enkelte medlemsstater ud fra egen national strategi og risikovurdering kan udpege de enheder, der vurderes kritiske. Regeringen vil arbejde for, at forslaget ikke medfører uforholdsmæssige økonomiske byrder for offentlige og private aktører, og at der sikres proportionalitet mellem omkostningsniveau og merværdi.

Sagen forelægges Folketingets Europaudvalg til orientering.

2. Baggrund

Arbejdet med kritisk infrastruktur i EU er i dag indrammet af EPCIP-programmet fra 2006¹ og ECI-direktivet fra 2008². Kommissionen har i 2019 evalueret ECI-direktivet og finder overordnet, at direktivet har bidraget til øget opmærksomhed om beskyttelsen af kritisk infrastruktur, men at direktivets begrænsede dækningsområde, uensartet implementering i medlemsstaterne samt at udviklingen i risikobilledet betyder, at det nuværende direktiv ikke længere er tidssvarende.

Kommissionen vurderer, at den forskelligartede implementering bl.a. har som konsekvens, at sammenlignelige enheder (f.eks. virksomheder) vurderes kritiske i nogle medlemsstater, men ikke i andre. Dette skaber ifølge Kommissionen forstyrrelser i det indre marked og hindringer for de virksomheder, der opererer på tværs af flere medlemsstater.

Samtidig er risikobilledet ifølge Kommissionen blevet mere komplekst og omfatter bl.a. naturkatastrofer, terror, statsstøttede hybride aktioner, pandemier mv. Udfordringerne er i høj grad fælles på tværs af medlemsstaterne, hvilket understøtter behovet for en mere ensartet tilgang.

CER-forslaget har til formål at adressere de ovenstående problemstillinger og dermed øge modstandsdygtigheden hos kritiske enheder, der er afgørende for opretholdelsen af vitale samfundsmæssige funktioner eller økonomiske aktiviteter i EU's medlemsstater.

Forslaget afspejler prioriteterne i Kommissionens strategi for EU's sikkerhedsunion, der opfordrer til en revideret tilgang til modstandsdygtighed i kritisk infrastruktur. Således skal tilgangen i højere grad afspejle det nuværende og forventede fremtidige risikolandskab, den

¹ Meddelelse fra Kommissionen om et europæisk program for beskyttelse af kritisk infrastruktur (KOM(2006) 786).

² Rådets direktiv 2008/114/EF af 8. december 2008 om indkredsning og udpegning af europæisk kritisk infrastruktur og vurdering af behovet for at beskytte den bedre.

stadig tættere indbyrdes afhængighed mellem forskellige sektorer og de stadig mere indbyrdes afhængige relationer mellem fysiske og digitale infrastrukturer.

For så vidt angår digital sikkerhed er forslaget til CER-direktivet afstemt med det parallelt fremsatte *forslag til NIS2-direktiv*³. CER-direktivet omhandler overordnet trusler, risici og sikkerhedstiltag i det fysiske domæne, mens NIS2 har til formål at styrke sikkerheden og modstandsdygtigheden på cybersikkerhedsområdet. De enheder, der defineres som kritiske i CER-direktivet, vil ligeledes være omfattet af cyberrelaterede sikkerhedskrav i medfør af NIS2-direktivet.

3. Formål og indhold

Kommissionen har den 16. december 2020 fremsat forslag til direktiv om kritiske enheders modstandsdygtighed (KOM(2020) 829 final). Formålet er overordnet at styrke modstandsdygtigheden for den kritiske infrastruktur i medlemsstaterne.

Genstand, anvendelsesområde og definitioner (artikel 1-2)

I direktivet:

- Fastsættes forpligtelser for medlemsstaterne til at træffe visse foranstaltninger med henblik på at sikre levering i det indre marked af tjenester, der er væsentlige for opretholdelsen af vitale samfundsmæssige funktioner eller økonomiske aktiviteter.
- Fastsættes forpligtelser for kritiske enheder med henblik på at øge deres modstandsdygtighed og forbedre deres evne til at levere tjenester på det indre marked.
- Fastsættes regler for tilsyn med og håndhævelse over for kritiske enheder samt specifikt tilsyn med kritiske enheder, der anses for at være af særlig europæisk betydning.

Med "kritiske enheder" menes en offentlig eller privat enhed, der opererer inden for 10 udvalgte sektorer (energi, transport, bankvæsen, finansmarkedsinfrastruktur, sundhed, drikkevand, spildevand, digital infrastruktur, offentlig forvaltning og rummet), og som er blevet identificeret som "kritisk" af en medlemsstat.

CER-direktivet indebærer dermed en væsentlig udvidelse i bredden i forhold til det nuværende ECI-direktiv, hvor alene energi og transport er omfattet. Samtidig udgør det en væsentlig udvidelse i forhold til antallet af potentielt identificerbare enheder, idet der i ECI-direktivet

³ Kommissionen fremsatte forslaget om foranstaltninger til sikring af et højt fælles cybersikkerhedsniveau i hele Unionen og om ophævelse af direktiv (EU) 2016/1148 (KOM(2020) 823 final) (NIS2-direktivet) d. 16. december 2020. Forslaget er modtaget i dansk sprogversion d. 19. januar 2021.

kun skulle identificeres infrastruktur, hvis forstyrrelse eller ødelægelse ville have betydelige grænseoverskridende virkninger i mindst to medlemsstater.

Det bemærkes dog, at enheder inden for bankvæsen, finansiel markedsinfrastruktur og digital infrastruktur ikke vil blive pålagt nye krav i medfør af CER-direktivet, da disse enheder allerede er dækket af øvrig EU-lovgivning, *jf. også opsummering af artikel 3-9 nedenfor.*

Nationale rammer for kritiske enheders modstandsdygtighed (artikel 3-9)

Medlemsstaterne skal vedtage en strategi for styrkelse af kritiske enheders modstandsdygtighed. Strategien skal bl.a. indeholde en beskrivelse af strategiske mål og prioriteter i styrkelsen af kritiske enheders modstandsdygtighed, en national risikovurdering, governance-struktur mv. Strategien skal opdateres mindst hvert 4. år og skal meddeles Kommissionen.

Medlemsstaterne skal udarbejde en liste over "væsentlige tjenester", som er væsentlige for opretholden af vitale samfundsmæssige funktioner eller økonomiske aktiviteter. Medlemsstaterne skal regelmæssigt foretage en vurdering af alle relevante risici, der kan påvirke leveringen af disse væsentlige tjenester, med henblik på efterfølgende at identificere de understøttende kritiske enheder.

Medlemsstaterne skal identificere kritiske enheder under de 10 sektorer og underliggende sub-sektorer, og underrette dem om de forpligtelser, det medfører. Identifikationen foretages ud fra den forudgående risikovurdering af de væsentlige tjenester, og foretages endvidere ud fra specifikke kriterier, bl.a. om en hændelse vil have "*betydelige forstyrrende virkninger for leveringen af tjenesten, eller andre væsentlige tjenester*".

Yderligere er der opsat en række kriterier, som medlemsstaterne som minimum skal tage hensyn til, når det skal vurderes, hvorvidt en hændelse har "*betydelig forstyrrende virkning*." Kriterierne omfatter bl.a. de økonomiske, samfundsmæssige og sikkerhedsmæssige konsekvenser en given hændelse kan have, uden at der dog fastsættes specifikke tærskelværdier.

Medlemsstaterne skal identificere enheder inden for sektorerne bankvæsen, finansiel markedsinfrastruktur og digital infrastruktur, som kun skal behandles som "svarende til kritiske enheder" fremfor "kritiske enheder". Det skyldes, at enhederne inden for disse sektorer vil være omfattet af krav i medfør af anden EU-lovgivning. Dette indebærer, at enhederne i regi af CER-direktivet kun indgår som en del af

medlemsstaternes overordnede myndighedsarbejde med strategi, risikovurdering og understøttelse mv., (artikel 3-9), men at enhederne dermed ikke skal opfylde de krav, der stilles til kritiske enheder inden for de øvrige 7 sektorer.

Medlemsstaterne skal udpege en eller flere kompetente myndigheder, der er ansvarlige for implementeringen af direktivet på nationalt plan. Det er væsentligt, at de udpegede kompetente myndigheder skal samarbejde med de kompetente myndigheder, der er udpeget i medfør af NIS2-direktivet. Dertil skal der udpeges et centralt kontaktpunkt, der forestår det grænseoverskridende samarbejde. Kontaktpunktet skal ligeledes forelægge regelmæssig rapport til Kommissionen om hændelsesaktivitet.

Endelig skal medlemsstaterne yde støtte til de enheder, der er udpeget som kritiske, f.eks. ved at udgive vejledningsmateriale, støtte tilrettelæggelse af øvelser, indføre videndelingsværktøjer mv.

Kritiske enheders modstandsdygtighed (artikel 10-13)

De enheder, som medlemsstaterne udpeger som kritiske, skal mindst hvert fjerde år foretage egne risikovurderinger på grundlag af bl.a. den nationale risikovurdering. Risikovurderingerne skal også tage højde for andre sektorer eventuelle afhængigheder, herunder også i nabostater og tredjelande i relevant omfang. Medlemsstaterne skal sikre, at de kritiske enheder på den baggrund beskriver og implementerer passende og forholdsmæssige tekniske og organisatoriske foranstaltninger.

Foranstaltningerne skal bl.a. omfatte forebyggelse af hændelser, fysisk sikring, krisestyringsprocedurer, genopretningsprocedurer, sikkerhedsstyring af medarbejdere mv.

Kommissionen gives beføjelse til at vedtage delegerede retsakter og gennemførelsesretsakter, der om nødvendigt præciserer disse foranstaltninger.

Medlemsstaterne kan anmode Kommissionen om at gennemføre rådgivende missioner til kritiske enheder i forbindelse med opfyldelsen af deres forpligtelser.

Medlemsstaterne skal sikre, at de kritiske enheder kan indgive anmodninger om baggrundskontrol af personer, der tilhører specifikke kategorier af deres personale, og at disse anmodninger hurtigt vurderes af de relevante myndigheder.

Medlemsstaterne skal sikre, at de kritiske enheder underretter den kompetente myndighed om hændelser, der i væsentlig grad forstyrrer eller

har potentiale til i væsentlig grad at forstyrre deres aktiviteter. Via det centrale nationale kontaktpunkt skal denne underretning videregives til andre berørte medlemsstater, hvis hændelsen har grænseoverskridende virkninger.

Specifikt tilsyn med kritiske enheder af særlig europæisk betydning (artikel 14-15)

Visse kritiske enheder vil blive defineret som af "særlig europæisk betydning", såfremt de leverer væsentlige tjenester til eller i mere end en tredjedel af medlemsstaterne. Medlemsstaterne skal sikre, at de enheder, der udpeges som kritiske, selv melder til de nationale kompetente myndigheder, såfremt de leverer væsentlige tjenester til eller i mere end en tredjedel af medlemsstaterne. Herefter meddeler medlemsstaten dette videre til Kommissionen, der efterfølgende underretter enheden om, at denne betragtes som en kritisk enhed af særlig europæisk betydning.

Disse enheder vil være underlagt et skærpet tilsyn, hvor Kommissionen bl.a. kan anmode om at få udleveret risikovurderingen og implementeringsplanen for de tekniske og organisatoriske foranstaltninger, og gennemføre rådgivende missioner for at vurdere disse foranstaltninger.

Kommissionen kan på den baggrund meddele synspunkter om, hvorvidt enheden opfylder sine forpligtelser, og hvilke foranstaltninger der kan træffes for at forbedre enhedens modstandsdygtighed.

Samarbejde og rapportering (artikel 16-17)

Der nedsættes en "gruppe for kritiske enheders modstandsdygtighed", bestående af repræsentanter fra medlemsstaterne og med Kommissionen som formand. Gruppen nedsættes som ekspertgruppe under Kommissionen og skal bl.a. bistå Kommissionen i at understøtte medlemsstaternes implementering af direktivet, fx identificere *best practice* i forhold til strategiformulering mv.

Tilsyn og håndhævelse (artikel 18-19)

Medlemsstaterne skal sikre, at de kompetente myndigheder har beføjelser og midler til at sikre gennemførelsen og håndhævelsen af direktivet. Det indebærer bl.a., at myndighederne skal kunne foretage inspektioner og gennemføre eller kræve revisioner af de kritiske enheder.

Medlemsstaterne skal fastsætte bestemmelser om sanktioner for overtrædelser og træffe alle nødvendige foranstaltninger til at sikre, at de gennemføres. Bestemmelserne skal meddeles Kommissionen.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet er i henhold til den almindelige lovgivningsprocedure (art. 294, TEUF) medlovgiver. Der foreligger endnu ikke en udtalelse.

Det er Europa-Parlamentets udvalg for Borgernes Rettigheder og Retlige og Indre Anliggende (LIBE), der behandler forslaget.

5. Nærhedsprincippet

Kommissionen vurderer, at en fælles lovgivningsmæssig ramme er berettiget i betragtning af den indbyrdes afhængighed og grænseoverskridende karakter af de væsentlige tjenester, som kritisk infrastruktur understøtter. En afbrydelse hos en operatør, der leverer tjenester i flere medlemsstater, kan således få paneuropæiske konsekvenser, hvilket kræver handling på EU-plan.

Kommissionen vurderer endvidere, at forskellige nationale regler har direkte negativ indvirkning på det indre markeds funktion. Kommissionens konsekvensanalyse har i forlængelse heraf vist, at mange medlemsstater og interessenter i erhvervslivet har udtrykt behov for en mere fælles og koordineret europæisk tilgang.

Regeringen er på det foreliggende grundlag enig i, at en fælles europæisk regulering vedrørende kritisk infrastruktur er berettiget, givet de stigende indbyrdes afhængigheder og fælles udfordringer, som præger området.

Regeringen lægger i sin vurdering af overholdelsen af nærhedsprincippet vægt på, at det overordnede ansvar for at udpege kritiske enheder og sikre rette foranstaltninger for deres modstandsdygtighed fortsat påhviler medlemsstaterne, herunder også i forhold til de kritiske enheder, der måtte vurderes af særlig europæisk betydning. Regeringen noterer sig i forlængelse heraf, at der i direktivet lægges op til en risikobaseret tilgang, der efterlader plads til at implementere direktivet under hensyntagen til nationale og sektorspecifikke forhold.

På det foreliggende grundlag er det derfor regeringens vurdering, at nærhedsprincippet er overholdt.

6. Gældende dansk ret

Ansvar for beskyttelse af kritisk infrastruktur i Danmark følger af sektoransvarsprincippet, jf. beredskabslovens § 24: "De enkelte ministre skal hver inden for deres område planlægge for opretholdelse og videreførelse af samfundets funktioner i tilfælde af større ulykker og katastrofer (...)"

Ministerierne skal sørge for, at den nødvendige lovgivning, bekendtgørelser mv. tilvejebringes i ressortlovgivningen. Beredskabskrav til operatører findes således i en række ressortspecifikke love og bekendtgørelser, herunder fx:

- Elforsyningslovens § 85b og § 85c
- Naturgasforsyningslovens § 15a og § 15b
- Olieberedskabsloven § 16
- Sundhedslovens §§ 210-211

Det bemærkes, at begrebet "kritisk infrastruktur" indgår som en særligt følsom sektor i udkast til lovforslag om investeringscreening. Det følger heraf, at udenlandske investeringer mv. i virksomheder inden for kritisk infrastruktur kræver forhåndstilladelse. Det fremgår af bemærkningerne til lovforslagets § 6, at kritisk infrastruktur defineres som:

"Infrastruktur – herunder faciliteter, systemer, processer, netværk, teknologier aktiver samt serviceydelser - som er nødvendige for at opretholde eller genoprette samfundsvigtige funktioner."

Baseret på nationale og internationale erfaringer, herunder særligt tidligere arbejde fra Beredskabsstyrelsen, er følgende 15 sektorer/områder defineret som samfundsvigtige: Energi, informations- og kommunikationsteknologi (IKT), transport, beredskab og civilbeskyttelse, sundhed, sociale forhold, drikkevand og fødevarer, spildevand og renovation, finans og økonomi, uddannelse og forskning, meteorologi, forsvar samt efterretnings- og sikkerhedstjeneste, udenrigstjeneste, myndighedsudøvelse generelt samt tværgående krisestyring.

Alle sektorer, som CER-direktivet dækker over, på nær rumfart, er inkluderet i den danske tilgang. CER-direktivets tilgang og definition af kritisk infrastruktur samt sektorafgrænsning er således overordnet sammenlignelig med den danske.

Det bemærkes, at der aktuelt pågår en tværministeriel kortlægning af kritisk infrastruktur i Danmark. Med erfaringerne fra denne kortlægning vurderes myndighederne efterfølgende at have et godt udgangspunkt for kortlægningen af kritiske enheder ud fra CER-direktivets retningslinjer. Kortlægningsarbejdet og arbejdet med investeringscreeningsloven færdiggøres i 2021, mens CER-direktivet forventeligt først skal være endeligt implementeret fire år efter vedtagelsen.

7. Konsekvenser

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Implementering af direktivet i dansk ret vil have lovgivningsmæssige konsekvenser, da der bl.a. skal indføres nye krav til operatører af kritisk infrastruktur i Danmark, udpeges et centralt kontaktpunkt mv. Det vurderes hensigtsmæssigt, at implementeringen af direktivet generelt gennemføres sektorvist for hvert af de involverede ministerområder med forbehold for en eventuel horisontal gennemførelse af dele af direktivet, såfremt det vurderes at give økonomisk og lovgivningsmæssigt merværdi. Dette vil dels stemme overens med hidtidig dansk praksis, *jf. sektoransvarsprincippet beskrevet ovenfor*, og endvidere flugte med implementeringen af det nuværende NIS-direktiv og forventede implementering af det kommende NIS2-direktiv. I forlængelse heraf vurderes det hensigtsmæssigt, at de sektoransvarlige myndigheder bliver de kompetente myndigheder i direktivets forstand.

Økonomiske konsekvenser

Forslaget vurderes at have statsfinansielle konsekvenser samt erhvervsøkonomiske konsekvenser. Disse kan ikke nærmere kvantificeres på nuværende tidspunkt. Fra dansk side udestår således en nærmere vurdering af de statsfinansielle konsekvenser samt de erhvervsøkonomiske konsekvenser herunder administrative konsekvenser og øvrige efterlevelseskonsekvenser, herunder særligt i de nye sektorer.

Kommissionen vurderer, at de statsfinansielle konsekvenser særligt vil stamme fra udviklingen af nationale strategier, risikovurderinger samt identifikationen af og tilsynet med de kritiske enheder. Kommissionen vurderer dog, at medlemsstaterne bør kunne trække på erfaringer med lignende arbejde i regi af det nuværende NIS-direktiv.

Det vurderes, at direktivforslaget medfører administrative konsekvenser for dansk erhvervsliv. Det skyldes bl.a., at de kritiske enheder skal træffe passende og forholdsmæssige tekniske og organisatoriske foranstaltninger for at sikre deres modstandsdygtighed og sikre, at disse foranstaltninger er beskrevet i en plan for modstandsdygtighed eller i et eller flere tilsvarende dokumenter *jf. artikel 10 og 11*. Disse planer vil potentielt skulle fremvises/leveres til myndigheder minimum hvert fjerde år som led i myndighedernes tilsynsforpligtelse, ligesom de kritiske enheder vil blive pålagt underretningsforpligtelser bl.a. i forbindelse med sikkerhedshændelser. Endelig følger ekstra krav til europæisk kritisk infrastruktur.

De administrative konsekvenser vil forventeligt være særligt gældende for mellemstore og store virksomheder, idet Kommissionen vurde-

rer, at relativt få SMV'er vil blive udpeget som kritiske enheder af de nationale myndigheder. Omvendt forventes de administrative og økonomiske konsekvenser mindre for de sektorer, der allerede er underlagt krav på området, herunder fx el-, naturgas- og oliesektorerne.

De ovenstående forhold kan ikke kvantificeres nærmere på nuværende tidspunkt. Det er endnu ukendt hvor mange virksomheder i Danmark, der vil blive udpeget som kritiske enheder og dermed skal leve op til kravene, samt om der vil være virksomheder, som vil kunne falde under definitionen på og kravene til europæisk kritisk infrastruktur.

Kommissionen vurderer dog overordnet, at økonomien i det indre marked generelt vil blive positivt påvirket af direktivet, bl.a. fordi risikoen for afbrydelser i væsentlige tjenester vil blive mindre, hvilket mindsker omkostninger forbundet med sikkerhedshændelser og øger den økonomiske stabilitet.

Andre konsekvenser og beskyttelsesniveauet

Forslaget vurderes at have positive konsekvenser for modstandsdygtigheden i den kritiske infrastruktur og dermed overordnet indebære en sikkerhedsmæssig gevinst.

8. Høring

Forslaget er sendt i høring d. 9. februar 2021 i specialudvalget for civilbeskyttelse, specialudvalget for konkurrenceevne, vækst og forbrugerspørgsmål, specialudvalget for transport, skibsfartspolitisk specialudvalg og specialudvalget for klima-, energi- og forsyningspolitik med frist d. 18. februar 2021. Der er modtaget svar fra PostNord, Dansk Vand- og Spildevandsforening, 3F, DI Transport / Dansk Luftfart, DSB, Erhvervsflyvningens Sammenslutning, Danske Rederier, Dansk Erhverv, Danske Havne og Danske Vandværker.

Generelle bemærkninger

PostNord bemærker, at den fysiske befordringspligt – og dermed den befordringspligtige virksomhed – bør defineres som kritisk enhed, da fysisk brevdistribution selv i moderne tider er afgørende for visse befolkningsgrupper og i tilfælde af systemnedbrud eneste alternativ for kommunikation fra myndigheder til borgere, mellem virksomheder samt mellem borgerne.

PostNord bemærker videre, at denne infrastruktur forudsætter samarbejde og integration mellem EU's medlemslande. På baggrund af den aktuelle nedlukning af fysiske butikker, bør det overvejes om

befordringspligt af pakker bør opretholdes eller alene overlades til markeds kræfterne.

Dansk Vand- og Spildevandsforening (DANVA) kan overordnet støtte direktivforslaget. **DANVA** mener principielt, at der skal være lovgivningsmæssige rammer, der sikrer og understøtter, at danske forsyninger arbejder effektivt med modstandsdygtighed/resiliens ud fra en risikobaseret tilgang. **DANVA** vurderer, at direktivet vil bidrage til at forbedre rammerne for dette arbejde på vand- og spildevandsforsyningsområdet.

DANVA finder det vigtigt, at forsyningerne ikke underlægges dobbeltregulering som følge af allerede eksisterende nationale eller EU-retlige krav. **DANVA** fremhæver, at det fortsat skal være muligt at anvende nationale eller internationale tekniske retningslinjer eller standarder.

DANVA konstaterer, at flere forsyninger servicerer inden for flere områder (energi, gas, vand, spildevand mv.), og finder det væsentligt, at der er et samspil mellem retningslinjerne for de forskellige forsyningsarter.

DANVA finder, at medlemsstaterne skal tilvejebringe de økonomiske og juridiske rammer, der kan sikre, at vand- og spildevandforsyningen fortsat kan leveres til en overkommelig pris. Der vil være behov for en analyse af de omkostninger, som direktivet vil afstedkomme for de forsyninger, der udpeges som kritiske enheder, og det bør drøftes på nationalt niveau, hvordan en fair finansiering kan etableres. De forsyninger, der bliver udpeget som kritiske enheder, bør kompenseres økonomisk, så regningen ikke ender hos forbrugerne.

DANVA finder, at nationale tilskud i den forbindelse ikke skal betragtes som ulovlige.

3F Transport støtter intentionen bag og formålet med forslaget, herunder at der sigtes til en bedre fælles europæisk sikring og beskyttelse af kritisk infrastruktur.

DI Transport og **Dansk Luftfart** støtter direktivforslaget og bemærker, at der er god grund til at indtænke kritisk infrastruktur i en bredere kontekst, og at den valgte løsningsmodel i den henseende synes proportional.

Erhvervsflyvningens Sammenslutning (ES) støtter forslaget. **ES** foreslår, at den del af transportsektoren, der vedrører luftfart, udvides til at omfatte lufttrafik generelt, herunder også forretnings- og privat-

ejede fly. **ES** konstaterer, at det i det nuværende forslag kun er luftfartsselskaber, der er omfattet.

Danske Rederier konstaterer, at de danske rederier som en del af transportsektoren i dag er omfattet af ECI-direktivet og er forstående over for nødvendigheden af at ændre tilgangen til en bredere sikring af kritiske enheders modstandsdygtighed.

Danske Rederier finder det vigtigt, at der ikke med CER-direktivet indføres yderligere krav til foranstaltninger for søtransportsektoren og havneterminaler, der bidrager til unødige administrative byrder eller udfordrer transportkædernes effektivitet. **Danske Rederier** bemærker i den forbindelse, at de kritiske enheder i søfartssektoren vil være omfattet af forordning nr. 725/2004, der bygger på international lovgivning vedtaget af den Internationale Søfartsorganisation (IMO).

Danske Rederier konstaterer, at danske havne og havneterminaler samt danske skibe ikke er kategoriseret som kritiske enheder efter den nuværende regulering. **Danske Rederier** ønsker, at den nuværende praksis fastholdes, så medlemsstaterne fortsat identificerer kritiske enheder baseret på en national risikovurdering. **Danske Rederier** ønsker en fortsættelse af det nuværende myndighedssamarbejde og ser ingen hindringer for dette i CER-direktivet.

Dansk Erhverv er positivt indstillet overfor forslaget og støtter, at der kommer fokus på den vigtige problemstilling, som bl.a. COVID-19-pandemien har aktualiseret, og at EU rustet sig til eventuelle fremtidige katastrofer, der potentielt kan påvirke vitale samfundsmæssige funktioner eller økonomiske aktiviteter negativt.

Dansk Erhverv finder, at en fornyet tilgang, der i højere grad afspejler det nuværende og forventede fremtidige risikolandskab, den stadig tættere indbyrdes afhængighed mellem forskellige sektorer og de stadig mere indbyrdes afhængige relationer mellem fysiske og digitale infrastrukturer, kan fremme kritiske enheders modstandsdygtighed.

Dansk Erhverv konstaterer, at operatører ofte opererer som en del af et stadig mere sammenkoblet net af tjenester og infrastrukturer og leverer væsentlige tjenester i mere end én medlemsstat. En harmoniseret tilgang til reguleringen vil sikre en overordnet EU-ramme, som bedre end forskellige nationale tiltag styrker modstandsdygtigheden og sikrer leveringen af væsentlige tjenester i EU.

Dansk Erhverv finder, at reguleringen grundlæggende bør facilitere, at enheder, som ikke er tilstrækkeligt udstyret til at håndtere nuvæ-

rende og forventede fremtidige risici for deres drift mv., sættes i stand til at forbedre deres modstandsdygtighed.

Dansk Erhverv finder det vigtigt, at dobbeltregulering undgås, hvor der allerede findes sektorspecifik regulering. Ligeledes er det vigtigt, at kravene til kritiske enheder om at træffe passende og forholds-mæssige tekniske og organisatoriske foranstaltninger for at sikre deres modstandsdygtighed i alle tilfælde er proportionale og ikke på-lægger unødige økonomiske byrder.

Danske Havne (DH) støtter, at indsatsen for at beskytte vigtig in-frastruktur (herunder havne) tilpasses og styrkes via en målrettet vurdering af alle relevante naturlige og menneskeskabte risici, der kan påvirke leveringen af væsentlige tjenester, herunder bl.a. ulyk-ker, naturkatastrofer mv.

DH støtter endvidere, at medlemsstaterne kan identificere kritiske enheder ved hjælp af fælles kriterier på grundlag af en national risi-kovurdering.

DH finder det i den forbindelse vigtigt, når medlemsstaterne udpeger de kritiske enheder, at det vurderes, om omkostningerne og den ad-ministrative byrde for fx havnene er proportionale med truslen. Den nationale myndighed bør foretage en specifik risikovurdering af hver havn og på dette grundlag beslutte, om den skal være omfattet som kritisk infrastruktur i direktivet. Det skal også specificeres, hvilke dele af fx havnen, der i så fald betragtes som kritisk infrastruktur. Det er vigtigt at inddrage virksomheder/havne i arbejdet, da de kan bidrage til at udpege den kritiske infrastruktur.

DH bemærker, at danske erhvervshavne er i forvejen underlagt store sikkerhedsforanstaltninger, herunder krav om at udarbejde sårbar-hedsvurderinger og sikringsplaner. Dertil kommer det kommende NIS2-direktiv, der også omfatter havne.

DH kan frygte, at hvis havnene skal bruge store ressourcer på im-plementering af dette direktiv såvel som NIS2-direktivet, kan det i sidste ende betyde ulig konkurrence til fordel for landtransport. Dette vil i sidste ende også være til skade for klimaet.

DH finder, at det kan være forbundet med store omkostninger for de aktører, der udpeges som kritiske enheder, og at det i den forbindelse er vigtigt, at direktivet koordineres med øvrige indsatser, så den ad-ministrative byrde mindskes mest muligt. **DH** foreslår, at der er mu-lighed for økonomisk- og faglig støtte til de virksomheder/havne, der omfattes af kravene.

Danske Vandværker (DV) er enige i behovet for nationale strategier, der skal sikre kritiske enheders modstandsdygtighed overfor cyberangreb, terrorhandlinger mv., baseret på regelmæssige vurderinger af relevante risici og med opdatering hvert fjerde år. **DV** finder det væsentligt, at risikovurderingen foretages under hensyntagen til afhængigheder mellem sektorer, herunder f.eks. energi, transport, drikkevand og spildevand, bankvæsen, digital infrastruktur mv. Konkret er vandforsyning meget afhængig af fx elforsyningen.

DV finder, at direktivet vil forbedre mulighederne for, at arbejdet med at sikre modstandsdygtighed også bliver gennemført for vandforsyningerne. **DV** vurderer i den forbindelse, at der er behov for, at også vandforsyning bliver udpeget som kritisk infrastruktur.

DV finder det afgørende, at EU udarbejder en vejledning med fokus på samspillet mellem nærværende direktivforslag og NIS2-forslaget. Der vil være vandforsyninger, der udpeges efter NIS2-retningslinjer, og som på nogle punkter også skal forholde sig til kravene i direktivet om kritiske enheders modstandsdygtighed. Der er derfor risiko for dobbeltarbejde og unødvendigt bureaukrati.

DV finder det vigtigt, at der i direktivet tages tilstrækkeligt hensyn til den særlige struktur, der er i vandforsyningen i Danmark. De fleste af DV's medlemmer er vandforsyninger med kun få ansatte og med en relativt lav leverance pr. forsyning. Foranstaltninger bør derfor være proportionale med mulige effekter af hændelser, og direktivet bør derfor sikre en tilstrækkelig dialog imellem myndigheder og vandforsyninger ved fastlæggelsen af krav, herunder sikre at allerede eksisterende krav ikke gentages, men suppleres af det ny direktivs krav.

DV bemærker, at mindre vandforsyninger har en begrænset økonomisk og administrativ kapacitet, og finder, at der er behov for en tilkendegivelse af, at de enkelte medlemslande bør fastlægge finansieringen af tiltag under hensyntagen til den økonomiske og administrative kapacitet hos de enkelte vandforsyninger.

Specifikke bemærkninger

Artikel 1:

DANVA bemærker, at artikel 1, litra a kan læses således, at kritiske enheder skal levere en service i det indre marked, for at være omfattet af direktivet. **DANVA** har ikke kendskab til, at der er danske forsyninger eller danske forbrugere, der forsyner henholdsvis bliver forsynet på tværs af landegrænser.

DANVA finder det bydende nødvendigt, at EU udarbejder vejledningsmateriale, der har fokus på samspillet mellem nærværende direktiv og forslaget til NIS2-direktiv.

Artikel 3:

DANVA støtter, at den nationale strategi opdateres hvert fjerde år, og finder det i den forbindelse centralt, at der er fokus på rolle- og ansvarsbeskrivelse.

Artikel 4:

DANVA støtter, at der ved risikovurderingen tager højde for risici, der stammer fra afhængigheder mellem sektorer. **DANVA** bemærker, at vand- og spildevandsforsyningen blandt andet afhænger af el-sektoren.

Artikel 5:

DANVA finder det hensigtsmæssigt, at identifikationen af kritiske enheder jf. artikel 5 foretages ud fra en risikovurdering, og at den nationale myndighed har dialog med den potentielle kritiske enhed for dermed at sikre fælles forståelse for den udførte risikovurdering og de konkrete hensyn til proportionalitetsprincippet.

Artikel 8:

DH finder det væsentligt, at de ressourcer der nævnes i artikel 8 stk. 4 fordeles ligeligt mellem de relevante myndigheder, således at de er i stand til at løfte deres opgaver i medfør af direktivet, uden at det går ud over deres øvrige ansvarsopgaver og forpligtelser. For havnene betyder det bl.a., at Trafik-, Bygge- og Boligstyrelsen, Søfartsstyrelsen, Politi og Forsvaret også får tildelt de rette ressourcer for udførelsen af opgaven.

Artikel 9:

DANVA påskønner, at det eksplicit angives i artikel 9, at medlemsstaterne skal understøtte de kritiske enheder, og at det i den forbindelse er væsentligt, at der sikres rettidig rådgivning om de krav, der følger af direktivets artikel 10 og 11.

DSB finder i forhold til artikel 9, at det i direktivet bør adresseres, hvordan de kritiske enheder forsvarligt skal opbevare og håndtere potentielt forretnings- og personfølsomme oplysninger fra andre kritiske enheder.

Artikel 10:

DSB finder i forhold til artikel 10, at det generelt bør tilsigtes, at de kritiske enheders arbejde med risikovurderinger optimeres i videst muligt omfang, således at dobbeltarbejde begrænses. **DSB** anbefaler

konkret, at kritiske enheder, som opererer inden for samme sektor, koordinerer arbejdet med risikovurderinger og risikorapporteringer.

Artikel 11:

DSB finder, at der er behov for en præcisering af, hvad der forstås ved "passende og forholdsmæssige tekniske og organisatoriske foranstaltninger". **DSB** bemærker, at for en virksomhed som DSB, med mange fysiske lokationer og medarbejdere fordelt på et stort geografisk område, vil der potentielt være tale om betydelige investeringer til implementering af foranstaltninger til at modstå og/eller reducere risikoen utilsigtede hændelser. **DSB** finder derfor behov for fastlæggelse af f.eks. minimumskrav.

DH finder det vigtigt, at der i forhold til artikel 11 etableres en tilstrækkelig fælles pulje i EU-regi, målrettet infrastruktur af særlig europæisk betydning, der kan understøtte forebyggelse før og genopretning efter hændelser.

Artikel 12:

3F Transport finder behov for bedre belysning af, hvilken betydning myndigheders baggrundskontrol af personale vil have for arbejdstagerrettigheder og arbejdstagerbeskyttelse. **3F Transport** bemærker, at artiklen indebærer en risiko for, at myndighederne som led i tilbagemeldingen til arbejdsgiverne leverer for store mængder informationer, som utilsigtet vil kunne anvendes af arbejdsgiver til at frasortere ansatte. **3F Transport** opfordrer til, at de i artikel 12 beskrevne forslag underkastes en juridisk konsekvensanalyse med fokus på, hvorvidt artiklen utilsigtet kan bruges som "sorteringsmekanisme" i forhold til ansatte.

Artikel 13:

DSB finder, at artikel 13 med fordel kan udvides, så der stilles krav om, at de kritiske enheder skal indberette til myndighederne, om de i det forløbne år har afholdt beredskabsøvelser, og hvem der har deltaget i øvelserne. Endvidere kan der stilles krav om, at de kritiske enheder skal indberette, at de har foretaget en test af deres kommunikationskanaler i det forløbne år. Gennemførelse af beredskabsøvelser samt regelmæssig test af kommunikationsudstyr vil kunne højne de kritiske enheders modstandsdygtighed mod kritiske hændelser.

Artikel 14:

DSB finder i forhold til artikel 14 og 15, at der er behov for en afklaring eller præcisering af, hvorvidt en kritisk enhed, der samarbejder med en kritisk enhed med særlig europæisk betydning, vil kunne blive pålagt delvist eller udvidet tilsynspligt (som konsekvens af samarbejdet).

Øvrige:

DH bemærker, at det af betragtningerne til direktivforslaget fremgår, at eksisterende data/vurderinger, der foretages efter andre EU-regler, skal udnyttes. **DH** finder det af stor vigtighed, at der bliver en så enkel overførsel af relevante data- og vurderinger som muligt, hvor alle medlemsstaters myndigheder samler deres informationer/vurderinger i samme skabelon.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der foreligger på nuværende tidspunkt ikke konkrete oplysninger om andre landes holdninger til forslaget.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen betragter beskyttelsen af kritisk infrastruktur som en høj sikkerhedspolitisk prioritet. Regeringen vurderer, at stigende tværsektorielle og tværstatslige afhængigheder kombineret med et tiltagende komplekst risikobillede kalder på europæisk samarbejde.

Regeringen arbejder generelt for at styrke samfundets resiliens, og forslaget flugter i høj grad med regeringens syn på beskyttelse af kritisk infrastruktur.

Regeringen hilser på den baggrund Kommissionens forslag om en styrkelse af modstandsdygtigheden i kritiske enheder velkommen, idet regeringen betoner den nationale kompetence på området, og at det generelt skal tilstræbes at begrænse økonomiske og administrative byrder.

Regeringen vurderer, at udvidelsen af antallet af sektorer, stærkere og mere ensartede krav både nationalt og på virksomhedsplan samt en skærpet tilsynsforpligtelse må forventes at styrke sikkerheden og modstandsdygtigheden hos de aktører, der driver kritisk infrastruktur.

Regeringen finder det meget vigtigt, at forslaget lægger op til en risikobaseret tilgang, hvori der lægges vægt på medlemsstaternes nationale kompetence, idet de enkelte medlemsstater ud fra egen national strategi og risikovurdering skal udpege de enheder, der vurderes kritiske.

Det er ikke klart for regeringen, hvad der specifikt ligger i forslagets bestemmelser om gennemførselsretsakter, og regeringen ser et behov for præcisering og afgrænsning af bestemmelserne.

Regeringen finder det i forlængelse heraf meget vigtigt, at direktivet generelt kan implementeres efter sektoransvarsprincippet, og at der

tages hensyn til allerede eksisterende regulering og krav i sektorerne. Samtidig tages der forbehold for en eventuel horisontal gennemførelse af dele af direktivet, såfremt det vurderes at give økonomisk og lovgivningsmæssig merværdi.

Regeringen mener, at omkostningerne ved at styrke modstandsdygtigheden i kritiske enheder skal stå mål med gevinsterne herved for både offentlige og private aktører. Regeringen vil derfor arbejde for, at forslaget ikke medfører uforholdsmæssige økonomiske byrder for staten og erhvervslivet, og at der sikres proportionalitet mellem omkostningsniveau og merværdi. I den forbindelse finder regeringen det vigtigt, at direktivet fortsat tænkes tæt sammen med forslag til NIS2-direktiv, således at de implementeringsmæssige konsekvenser er mindst mulige for både den offentlige og private sektor. Regeringens endelige stillingtagen afventer en nærmere vurdering af de statsfinansielle og erhvervsøkonomiske konsekvenser.

Sektoren for digital infrastruktur er ikke omfattet af alle forslagens bestemmelser, idet en række forhold allerede er omfattet af NIS2-forslaget. Det fremgår dog ikke klart, hvilke bestemmelser digital infrastruktur er omfattet af samt behovet herfor. Regeringen ser derfor behov for at få en afklaring på disse forhold.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.